

Ihmiskauppadirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 25 luvun
muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi (HE 127/2026 vp)

MINISTRY OF JUSTICE
FINLAND

Asiantuntijalausunnon keskeinen sisältö

1. Esityksen tausta
2. Esityksen keskeinen sisältö
3. Esityksen keskeiset vaikutukset
4. Perustuslakivaliokunnan lausunnon tarpeellisuus

1. Esityksen tausta

Esityksen tausta

- Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön ”ihmiskauppadirektiivin muutosdirektiivi” eli Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1712 ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelemisesta annetun direktiivin 2011/36/EU muuttamisesta.
- Esityksessä ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

2. Esityksen keskeinen sisältö

Esityksen keskeinen sisältö

1. Ihmiskauppasäännöksen täydentäminen sijaissyntyttäjäksi saattamista koskevalla teon tarkoituksella
2. **Ihmiskaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäytön kriminalisoiminen ja siihen liittyvät ehdotukset**
3. Määräyksenantovaltuus lakiin kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta

Ihmiskaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäytön kriminalisoiminen ja siihen liittyvät ehdotukset

Uusi RL 25:3d: Ihmiskaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttö

- ”Joka käyttää 3 tai 3 a §:ssä tarkoitetun rikoksen kohteeksi tietämänsä henkilön suorittamaa palvelua, on tuomittava ihmiskaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäytöstä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.”
 - Esityksen keskeisin ehdotus
 - Koskisi eri ihmiskaupan muotojen yhteydessä tapahtuvaa ihmiskaupan uhrin palvelun käyttöä yleisesti
 - Johtaisi rangaistavuuden alan laajentumiseen koskien keskeisesti työperäistä ihmiskauppaa, keskeisesti ravintola-, siivous- ja rakennusaloilla sekä maataloudessa
 - Esim. laitossiivoojan tai kotisiivoojan käyttö, tarjoilijan tai kokin palvelun käyttäminen ravintolan asiakkaana, seksuaalista hyväksikäyttöä merkitsevän seksuaalipalvelun käyttäminen, sijaissynnytyspalvelun käyttäminen
 - Korotettu tahallisuusvaatimus suhteessa uhrin asemaan
 - Taustalla muutosdirektiivin ehdoton, laaja kriminalisointivelvoite, joka ei kuitenkaan edellytä mitään tiettyä rangaistustasoa + RL:ssa vain RL 20:8 (seksikaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttö)

Tähän liittyvät ehdotukset:

- Muutosdirektiivin velvoitteen mukaisesti kyseinen rikos oikeushenkilön rangaistusvastuun piiriin (RL 25:10:ää muuttamalla)
- Lisäksi tarpeelliset muutokset muihin lakeihin:
 - **Pakkokeinolain, poliisilain ja rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain muutokset:**
kyseisen rikoksen tutkinta- ja estämistoimivaltuudet (rikos Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluviin rikoksiin + rikos televalvonnan ja peitellyn tiedonhankinnan perusterikokseksi kaikkiin kolmeen lakiin)
 - Oikeudenkäymiskaaren ja esitutkintalain muutokset: kyseisen rikoksen asianomistajan kuulustelusta esitutkinnassa tehtyä ääni- ja kuvatallennetta voitaisiin tietyissä asianomistajaa koskevissa tilanteissa käyttää tuomioistuimessa todisteena, jos syytetylle on varattu asianmukainen mahdollisuus esittää kuulusteltavalle kysymyksiä

3. Esityksen keskeiset vaikutukset

Esityksen keskeiset vaikutukset

- Ihmiskaupan ehkäiseminen rangaistussäätelyllä
- **Ehdotettavan uuden, ihmiskaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttöä koskevan rikoksen estämisen ja selvittämisen edistäminen tarpeellisilla toimivaltuuksilla**
- Haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden suojeleminen rangaistussäätelyllä sekä mahdollistamalla tietyissä tilanteissa kuulustelusta esitutkinnassa tehdyn ääni- ja kuvatallenteen käyttäminen todisteena

4. Perustuslakivaliokunnan lausunnon tarpeellisuus

Lakiehdotukset 2, 3 ja 4:

ehdotukset pakkokeinolain, poliisilain ja rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa
annetun lain muuttamiseksi

Yleiset huomiot perustuslakivaliokunnan lausunnon tarpeellisuudesta

- Hallituksen käsityksen mukaan lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.
- Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että perustuslakivaliokunta antaisi esityksestä lausunnon.
- Lakiehdotuksiin 2, 3 ja 4 (muutokset pakkokeinolakiin, poliisilakiin ja rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annettuun lakiin) sisältyvät muutokset koskien televalvontaa ja peiteltyä tiedonhankintaa ovat merkityksellisiä perustuslain 10 §:ssä turvatun yksityiselämän suojan kannalta.

Pakkokeinolain, poliisilain ja rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain muutokset

1/2

- Ehdotukset
 - Pakkokeinolain ja poliisilain muutokset: uusi rikos, ihmiskaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttö televalvonnan ja peitellyn tiedonhankinnan perusterikokseksi
 - seksikaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttö (RL 20:8) on jo näiden perusterikoksena
 - Rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain muutokset: mainittu uusi rikos Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi rikokseksi ihmiskaupparikoksia vastaavin edellytyksin + siihen liitettävät pakkokeinolakia ja poliisilakia koskevia ehdotuksia vastaavat toimivaltuudet
- Perustuslain 10 §
 - 2 momentin mukainen luottamuksellisen viestinnän suoja (televalvonta)
 - 4 momentti: Lailla voidaan säätää välttämättömistä rajoituksista viestin salaisuuteen yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta taikka kotirauhaa vaarantavien rikosten tutkinnassa.
 - 1 momentin mukainen yksityiselämän suoja (peitelty tiedonhankinta)

Pakkokeinolain, poliisilain ja rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain muutokset

2/2

- Ehdotettavassa uudessa rikoksessa olisi kyse henkilön perustuslain 7 §:ssä turvatun henkilökohtaisen vapauden olennaisesta loukkauksesta: kyse erityisen vakavan vapauteen kohdistuvan rikoksen, ihmiskaupan tai törkeän ihmiskaupan, kohteena olevan henkilön hyväksikäytöstä käyttämällä henkilön tässä ominaisuudessa suorittamaa palvelua tietoisena siitä, että henkilö on ihmiskaupparikoksen uhri
 - Esityksessä katsotaan, että rikosta voidaan pitää yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta vaarantavana rikoksena.
- Televalvonnalla voitaisiin saada tietoa ihmiskaupan kohteena olevan henkilön suorittaman palvelun käyttäjistä. Monien säännöksen kattamien palvelujen, kuten esimerkiksi rakennus- ja siivouspalvelujen sekä kotiin tilattavien palvelujen osalta palvelusta voidaan katsoa tyypillisesti sovittavan etukäteen viestimällä ja palvelulla voidaan olettaa tyypillisesti olevan useita käyttäjiä pitkälläkin aikavälillä, jolloin televalvontaa voidaan pitää tärkeänä keinona tunnistaa palvelun käyttäjät.
- Peitellyssä tiedonhankinnassa esimerkiksi poliisi voisi esimerkiksi valeidentiteetillä hankkiutua tarkkailemaan tilannetta esimerkiksi rakennustyömaalla ja pyrkiä tätä kautta aktiiviseen lyhytaikaiseen vuorovaikutukseen rikoksesta epäillyn kanssa saadakseen selvitystä epäillyn tahallisuudesta ja pitkäaikaisesta pakkotyötä koskevan ihmiskaupan uhrin suorittaman palvelun käyttämisestä.
- Esityksessä katsotaan, että ehdotuksille on hyväksyttävät perusteet ja että niitä voidaan pitää painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimina ja suhteellisuusvaatimuksen mukaisina.

Kiitos!

MINISTRY OF JUSTICE
FINLAND

www.ministryofjustice.fi